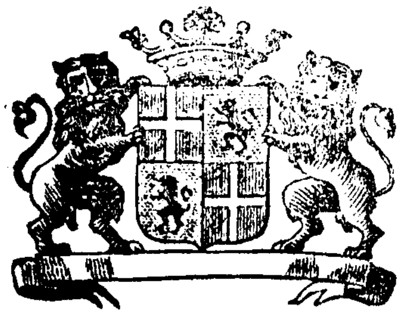
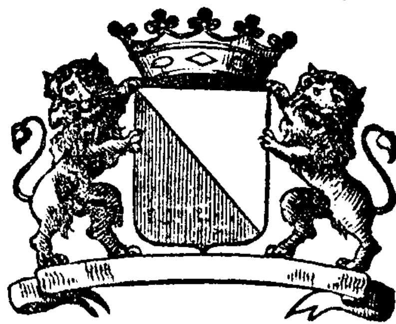
A°. 1857. N°. 290.

MAANDAG 7 DECEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT 6 December.

Niet van belang ontbloot is het berigt, heden uit Parijs gebragt, van de zware straf aan het dagblad *la Presse* opgelegd, wegens een artikel van zijn hoofdredakteur over de eedsweigering van de heeren *Carnot* en *Goudchaux*. Het artikel van *la Presse* is uiterst gematigd en bij de lezing er van kan men naauwelijks inzien, wat haar de twee maanden opheffing heeft op den hals gehaald. De schrijver toch onderzoekt de vraag of de eed moest worden afgelegd, of niet, en komt tot de slotsom, dat het jammerlijk is, dat mannen als de beide genoemde zoo slecht den tijd en de wenschen hunner kiezers hebben gekend, om dien eed te weigeren. De openbare meening ontwaakt overal, zegt *la Presse;* van daar dat de kiezersstrijd in Sardinië en België zoo algemeen belangstelling wekken mogt. Doch van daar ook, dat de mannen, die de uitdrukking zijn van het ontwakend politiek leven, zich niet moeten terugtrekken en daardoor hunne partij als in 't niet doen zinken, maar als waardige generaals aan 't hoofd moeten blijven van hunne getrouwe en gehoorzame troepen, om zoo aan de niet te versmoren partij der revolutie hun krachtige hulp te verleenen. Omdat de heeren *Carnot* en *Goudchaux* nu de pogingen paralyseren van hen, die de openbare meening weder van de onderaardsche kanalen, waarin zij is ingedrukt, in een breed stroomend bed willen brengen, daarom is hun gedrag zoo berispelijk. Zoo'n artikel is zeker niet zeer erg, maar reeds had de heer *Olivier* in het Wetg. Ligchaam eenige diskussie willen beginnen, en ook daar dus wat warmte brengen. De Fransche Regering heeft dus welligt meer de volkspartij dan *la Presse* willen treffen. — Of de regering zoo op den duur alle politieke diskussie zal weten te smoren, zonder zelve gevaar te loopen, men moet er aan twijfelen. Voor 't oogenblik is de slag, dien zij toebrengt belangrijk. Misschien wekt zij echter voor de herkiezing juist de gemoederen er weder door op, en bevordert zij daardoor de ontwaking van den sluimerenden geest der demokratie in Parijs.

Over 't geheel blijft men de Troonrede in Engeland koel vinden. Maar de oppositiepartij is toch in moeijelijke positie. De berigten uit Indië worden reeds beter en beginnen du de natie tot vergevensgezindheid jegens de zorgelooze ministers te stemmen, op de finantiële krisis heeft de regeringsmaatregel omtrent de Bank goed gewerkt en door het toezeggen van hervormingswetsontwerpen heeft lord *Palmerston* ook de ultraliberalen gebonden. Intusschen zullen de hervormingsontwerpen eerst in Februarij inkomen en zal voor dien tijd de *Roebuck* partij nog veel kunnen werken. Men berigt zelfs, dat zij een algemeen petitionnement wil doen plaats hebben, om tot krachtiger hervormingen te kunnen dringen, dan men van lord *Palmerston* wacht.

Van de diskussiën in het Parlement hebben we telkens reeds zeer kort *per telegraaf* mededeeling gedaan. We behoeven thans niet te herhalen, wat lord *Derby* en *Disraëli* hebben gezegd over de zonderbare houding der regering, die, nadat in 10 jaar tijds tweemaal eene wet is moeten ter zijde gesteld worden, bij de aanvrage eener indemniteitsbill niet tevens eene wijziging op die wet voorstelt, en over de nalatigheid der ministers in het zenden van troepen naar Indië, nadat zij eerst de waarschuwing, haar omtrent den toestand in Indië gedaan, had in den wind geslagen. Die zaken zijn reeds veel besproken en de slotsom is toch geweest, dat de indemniteitsbill in eerste lezing is doorgegaan.

De finantiële krisis in Hamburg, Stockholm, Kopenhage, Berlijn en geheel 't Noorden begint zijn verderfelijken invloed te Antwerpen te doen gevoelen. Ook de verdere Westelijke markten zullen er door lijden. Men mag dus hopen, dat 't geen men te Hamburg in 't werk stelt om de krisis een weinig te doen bedaren, zal slagen.

In Spanje begint men weder te spreken van de noodzakelijkheid voor het tegenwoordig kabinet, om de Kortes te ontbinden.

Gister hebben wij *per telegraaf* mededeeling ontvangen van den hoofdinhoud der beschouwingen in de Kamer-afdeelingen over de kredietwet voor Oorlog. Vele leden, gelijk men hieronder zien zal, zijn op vermindering der uitgaven voor oorlog en op inkrimping van het defensiestelsel blijven aandringen. — Misschien ligt daarin wel eenigermate de reden van het afslaan door den kolonel *Singendonck* van de hem aangeboden portefeuille van oorlog, waarvan men heden tijding geeft.

— Z. M. heeft benoemd tot pres. der arr. regtb. te Amsterdam jhr. mr. *C. Dedel.*

— Z. M. heeft op nieuw benoemd: *D. Vis Blokhuizen* tot direkt. van wege den handel bij het algemeen rijks-entrepôt te Rotterdam; *J. A. J. Nolet*, tot mede direkt. van wege den handel bij het algemeen-handels-entrepôt te Schiedam; *F. van Wageningen*, tot direkt. bij het vrije entrepôt te Dordrecht.

— Z. M. heeft een pensioen verleend van *f* 3500 aan *John Bake*, emeritus hoogleeraar in de fakulteit van bespiegelende wijsbegeerte en letteren aan de Hoogeschool te Leyden, en van *f* 2710 aan mr. *H. Nienhuis*, emeritus hoogleeraar in de regtsgel. fakulteit aan de Hoogeschool te Groningen.

:— Tijdens het bezoek, dat prins *Frederik Wilhelm*, erfprins van Pruissen, aan 't hof te 's Hage brengt, is de prins *van Oranje* uit Leijden ook in de residentie gekomen.

---

§— Gister is in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal onderzocht het ontwerp van wet tot voorloopige vaststelling van hoofdstuk X (Oorlog) der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1858. Zoo als men weet strekt dat ontwerp, om over de helft te beschikken van de uitgaven, die voor hoofdstuk X voor het dienstjaar 1857 zijn vastgesteld. Op die wijze zal gedurende den tijd van zes maanden in de dienst kunnen worden voorzien en zal er inmiddels gelegenheid bestaan, om de begrooting voor het hoofdstuk van oorlog, dienstjaar 1858, vast te stellen. Het cijfer van het hoofdstuk voor 1857, waarvan nu de helft is aangevraagd, bedraagt *f* 11,586,082.28. Men verneemt, dat de groote meerderheid van de Kamer zich, bij het gehouden onderzoek, ten voordeele van de kredietwet heeft verklaard, maar dat velen dit gedaan hebben zonder eenige prejudice, voor zooveel het cijfer aangaat, daar zij zich voorbehielden bij de definitieve begrooting hun gevoelen over het alsdan voor te dragen cijfer kenbaar te maken. Velen bleven toch van oordeel, dat het cijfer voor oorlog voor ons Land in vredestijd te hoog was, en drongen ernstig op vermindering van dat cijfer aan. Men wees daarbij op de vermindering van strijdkrachten, die in andere groote Staten plaats vindt. Men verlangde dus, dat de regering, en wel bepaaldelijk de aanstaande minister van Oorlog, deze aangelegenheid in ernstige nadere overweging zou nemen, en dat de aan te bieden begrooting ten minste de blijken zou aanbieden van eene zucht om de uitgaven voor het krijgswezen, en vooral voor het stelsel van defensie, zoo veel mogelijk te beperken en in te krimpen. Op die wijze zou, merkte men op, kunnen voldaan worden aan den wensch, nog laatstelijk bij de behandeling der begrooting geuit, dat dit hoofdstuk niet jaarlijks tot nieuwe diskussiën zou aanleiding geven, en dat het integendeel met groote meerderheid wierd aangenomen. Men verwacht dat het verslag van het gehouden onderzoek en het antwoord der regering spoedig zullen worden opgemaakt; zoodat de diskussiën over de kredietwet en ook over de wet op de middelen tegen het einde van de aanstaande week kunnen worden te gemoet gezien.

---

§— De afdeelingen der Tweede Kamer hebben gisteren in de sektiën onderzocht het wetsontwerp tot goedkeuring van verschillende artikelen van het handels- en scheepvaartverdrag, op 27 Okt. jl. tusschen Nederland en België gesloten. Naar onze, uit goede bron ontvangen mededeelingen, hebben vele leden geklaagd over de zoo late inzending van dit wetsontwerp, waardoor geene gelegenheid tot naauwgezet onderzoek is gegeven, evenmin als tot het hooren van de kamers van koophandel, of tot de kennisneming van de meening der vele bij het traktaat belanghebbenden. Men wist dan ook geene reden te vinden, waarom dit wets-ontwerp eene volle maand later was aangeboden (28 Nov.) dan het traktaat was gesloten.

Bij de vrijgevigheid, teregt door onze regering in het verdrag aan den dag gelegd, had men hetzelfde liberale handelsstelsel ook meer door België wenschen nagevolgd te zien; vooral daarom verwonderde het velen, dat men het traktaat met het toen nog slechts half levend klerikaal kabinet had gesloten in plaats van met een nieuw Belgiesch liberaal kabinet, dat ook in de handelszaken liberaler bepalingen zou inwilligen.

Men heeft den wensch uitgedrukt tot uitstel der behandeling en is daarom bij 't onderzoek minder in bijzonderheden getreden.

:— De gepensioneerde 1. luit. der inf. van het O. I. leger *E. J. S. Wijchgel* beklaagt zich in een adres aan de Tweede Kamer vroeger voor den rang van 1. luit. gepasseerd te zijn, later daartoe te zijn benoemd, maar voor den rang van kapitein te zijn voorbijgegaan, en, zich daarover beklagende, een antwoord van den goeverneur-generaal te hebben bekomen, waarop hij zijn pensioen heeft gevraagd. Als reden zijner passering tot kapitein werd hem opgegeven, dat hij zich zou hebben uitgelaten zijn pensioen, zoodra hij dit verdiend had, te zullen nemen, terwijl hij zich nog te vergeefs den 19. Febr. 1856 tot den generaal kommandant van het Indiesch leger heeft gewend om de reden te kennen, welke aanleiding gegeven had om hem niet tot kapitein te bevorderen, iets waarop elk officier volgens algemeene order regt heeft.

— Naar aanleiding eener ministeriële aanschrijving, zijn de burg. en weth. der gemeenten in Z. Holland uitgenoodigd, om, — gelijk de minister die verlangt voor de juiste toepassing der nieuwe wet op het Lager onderwijs, — ten aanzien van den oorsprong der thans in hunne gemeente genoten rijksjaarwedden en toelagen, door onderwijzers van openbare scholen in hunne gemeente, voor den 15. dezer de door den minister verlangde inlichtingen, met opgave zooveel mogelijk van de Koninklijke besluiten, waarbij de jaarwedden en toelagen zijn verleend, aan Gedep. Staten te doen toekomen; zullende, indien op dat tijdstip geen antwoord hierop is ingekomen, het er voor worden gehouden, dat dit besluit niet op hunne gemeente van toepassing is.

— Naar wij van goederhand vernemen, zullen de leden der provinciale kommissie van onderwijs in Gelderland waarschijnlijk tegen het laatst dezer maand tot het houden eener buitengewone vergadering bijeengeroepen worden. Deze vergadering zal dienen om aan onderwijzers en onderwijzeressen, die er belang bij hebben, gelegenheid te geven, om zich in enkele vakken en talen te laten examineren, voor dat de nieuwe wet op het lager onderwijs in werking treedt. *Arnh. Ct.*

---

*— Aan den heer *H. M. Tip*, die in dit jaar zijne uitmuntende dag- en kostschool gesloten heeft, werd heden, namens een honderdtwintigtal zijner voormalige leerlingen, in het gebouw van kunsten en wetenschappen, een kostbaar geschenk overhandigd, als een bewijs van hoogachting en dankbare herinnering.

— Het *N. H. en E. Bl.* berigt, dat het geschil tusschen prof. *G. L. Mulder* en dr. *Gunning* alhier aanleiding heeft gegeven tot eene aanklagt van den laatste bij den strafregter tegen den hoogleeraar.

— Het natuurkundig genootschap *Tot Nut en Vergenoegen*, te Arnhem, heeft het plan gevormd, een zoölogischen tuin in de nabijheid dier stad op te rigten. Naar men weet, werd dit reeds vroeger door prof. *van Lidth de Jeude* aan den gemeenteraad voorgesteld, maar verworpen.

— Gister heeft het prov. geregtshof in Zuid-Holland in de zaak van *W. Schröder*, magnetiseur, appellant van een vonnis van de arrond. regtbank te 's Hage, waarbij hij ter zake van het onbevoegd uitoefenen der geneeskunde, was veroordeeld tot eene geldboete van *f* 50, uitspraak gedaan, het ingesteld hooger beroep vernietigd en, het vonnis der regtbank bevestigende, den appellant veroordeeld in de kosten der beide instantiën.

— De binnenvader en binnenmoeder van het G[illegible] Minnehuis te Leyden, zijn wegens niet getrouwe naleving van het hun toebetrouwde beheer in hechtenis genomen.

— De *Indép. Belge* bevat in een brief uit Petersburg het berigt, dat de (morgen opgevoerd wordende) bekende opera *la Muette de Portici*, welke tot dus verre in Rusland volstrekt niet mogt vertoond worden, thans zal mogen opgevoerd worden, maar onder den titel van *de Roovers van Palermo*.

— De bekende Duitsche beeldhouwer *Rauch* is in den ochtend van 3 Dec. overleden in de stad Dresden, waarheen hij zich uit Berlijn had begeven, om eene heelkundige operatie te ondergaan.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 5 *Dec.* 0.23 El. + AP. 7.18. Gew. 1 d.
Keulen, 4 „ 2 v. 11 d. (3 v. $2^1/_2$ d. Rijnl.)
Gew. 6 duim. Rijnl.

Bij den BURGERLIJKEN STAND te *UTRECHT* zijn van den 29. Nov. tot den 6. Dec. 1857

ingeschreven: ondertrouwd 9 paar; — gehuwd 5 paar, geboren 37, als 14 j. en 23 m.; — overleden 26, als 13 van het m. en 13 van het v. geslacht, waaronder 6 levenloos aangegeven.

BURGERLIJKEN STAND te *AMERSFOORT*.
maand November 1857.

Geboren: 19 jongens en 14 meisjes; *Ondertrouwd* 10 paren; *Gehuwd* 15 paren; *Overleden:* 9 mann. en 11 vrouw. geslacht. Levenloos aangegeven 2 van het mann. en 1 vrouw. geslacht.

BEROEPEN:

te Elst Ds. *J. G. Verhoeff* te Nieuw Loosdrecht.
„ Waarder Ds. *J. J. Du Sart* te Kamerik.
„ Goudriaan de heer *A. E. Kingma*, kand.
„ Drempt de heer *R. J. Jungius*, kand.

AANGENOMEN:

naar Oud-Alblas Ds. *J. van der Werff* te Kesteren.

Mijnheer de Redakteur!

Het verheugt mij nogmaals en bij voortduring goede berigten te kunnen geven omtrent den gezondheidstoestand van onze stad. Sedert mijn laatste schrijven, ik meen van den 13. Nov., is die toestand eer nog verbeterd. De najaarskoortsen zijn zeer aan het afnemen en in de plaats daarvan treden ligte catarrhale ongesteldheden op, die zelden gevaar aanbrengen. Dat die gunstige staat van zaken onder anderen bij de geringe klasse werkelijk aanwezig is, kan daaruit blijken, dat er voor de zieken van de Aalmoezenierskamer in de afgeloopen maand November meer dan een derde minder recepten zijn gereed gemaakt dan dit b. v. in Augustus plaats had.

De sterfte in de maand November was mede gering. Over de vijf laatst verloopene jaren bedroeg het sterftecijfer in November gemiddeld 132, thans was het getal overledenen in Nov. slechts 88.

Ik meen, dat wij dezen gunstigen toestand dankbaar mogen erkennen en twijfel er aan of andere groote steden, als Amsterdam en Rotterdam, dergelijke gelukkige verhouding kunnen aanwijzen.

Ontvang hiermede de verzekering mijner hoogachting
Uw dienstw. Dienaar,
3 Dec. 1857. Dr. DOMPELING.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 3 December.

De plannen van den Engelschen ingenieur *Hartley* en van den Pruissischen geleerde *Nobily* nopens de bevaarbaarmaking van de Donau-monding zijn hier onderzocht, en is de voorkeur gegeven aan het plan van laatstgenoemde, omdat het in twee punten dat van *Hartley* overtreft, namelijk zoo met betrekking tot den tijd als tot de kosten.

De heer *Paul Schiff* is van hier naar Hamburg vertrokken, met 1,600,000 mark aan wissels, die in de portefeuilles van het *Credit-Anstalt* lagen, ten einde zoo veel te redden als mogelijk is. Men beschuldigt den heer *Schiff* als Hamburger, die stad te veel begunstigd te hebben.

WEENEN, 3 December.

Men verzekert, dat de Oostenrijksche internuntius, baron *v. Prokesch*, van zijne regering in last heeft gekregen, om de voorstellen van den heer *de Thouvenel* ten gunste van het Suez-kanaal, bij de Porte met alle kracht te ondersteunen.

Aan het kleine, historisch beroemde stadje Pola zal welligt met der tijd dezelfde vermaardheid worden teruggegeven, die het in den tijd der Romeinen had. De aartshertog *Ferdinand Max.* is namelijk voornemens, het geheele kommando der marine derwaarts te verleggen.

BERLIJN, 4 December.

De toestand van den handel is hier, even als in alle voorname steden van het Noorden, hoogst treurig. Opmerkelijk is het, dat er geene geldkrisis heerscht, maar dat de ongelukken veroorzaakt worden door een panische schrik. Alle vertrouwen is verdwenen en dit berokkent onzen handel, welke tegenwoordig overal op krediet gebaseerd is, onbegrijpelijk veel kwaad. Eenige der voornaamste kooplieden zijn bij den minister van handel toegelaten, [illegible] er mogelijk aan te brengen verbeteringen te [illegible]en; daar de toestand der Bank echter zeer gun[illegible] oordeelde Z. Exc. dat er van regeringswege [illegible]alsnog geene belangrijke maatregelen genomen k[illegible]en worden.

Onder luide toejuichingen van het aanwezige publiek heeft jl. Maandag dr. *Friedleben* in de wetg. vergadering te Frankfort de voorstellen: 1. tot uitbreiding van de staatsburgerlijke regten der burgers van de Israelitiesche geloofsbelijdenis, en 2. tot invoering van eene regtbank van koophandel en nijverheid, toegelicht en verdedigd.

HAMBURG, 4 December.

De krisis dagelijks dringender wordende, is de vergadering van den burgerstand voor de derde maal tegen morgen bijeengeroepen. De voordragt is altijd om eene kas voor het diskonteren van wissels daar te stellen van 60 millioen fr., met gedwongen koers aan papieren geld.

HAMBURG, 5 December.

Heden morgen is de burgerstand bijeen. De senaat zal, bij goedkeuring van het stichten van een staatsdiskonto-kas, geene geldleening bepalen, maar die kas zal veeleer papieren geld gebruiken tot betaling van wissels, en over een bedrag van 30 millioen Mark banko kunnen beschikken.

ENGELAND.

LONDEN, 4 December.

De paketboot Adriatic, wier aankomst van New-York gisteren gemeld is, heeft die stad den 23. Nov. verlaten. De omzettingen à kontant vermeerderden; granen meer gewild.

De gezant van Nicaragua was door den president der Vereenigde Staten ten gehoore ontvangen.

Tot veler verwondering behelsde de *Times* dezer dagen een scherp artikel tegen Frankrijk en zijne instellingen, waarin vooral de heer *Dupin* hevig werd aangevallen. Dit laatste is, na het zonderling gedrag van dien staatsman, niet vreemd, maar dat de *Times* zijne vroegere uitvallen tegen den Keizer en zijn bestuur hernieuwt, na nog voor korten tijd zijn lofredenaar te zijn geweest, trekt natuurlijk de algemeene aandacht.

De *United Service Magazine* behelst het volgende: „Het Afrikaansche eskader is niets meer dan eene bloote vertooning geworden. Wel is waar slagen onze onvervaarde zeebonken er in, door onverpoosde waakzaamheid een paar slavenhaalders in het jaar prijs te maken, doch middelerwijl wordt de handel onder hunne oogen voortgezet, en is het hun niet vergund tusschenbeide te komen. De lage Afrikaansche kust, ongeveer 2000 (eng.) mijlen lang, biedt aan de ligte slavenschepen eene menigte schuilhoeken aan in bogten en kreken, waar onze kruisers niet kunnen binnenloopen of waakzaamheid uitoefenen. Sir *Charles Wood* volhardt in zijne weigering, om eenige stoombooten naar de kust van Kuba te zenden, waar alleen de aanvoer onderschept kan worden, en het natuurlijk gevolg daarvan is, dat de slavenhandel tot een ongekende hoogte geklommen is. De eene lading na de andere wordt onder de oogen der overheden aan land gezet, zonder de minste poging tot bedekking. Men berekent, dat indien dit zoo voortgaat, er binnen weinige maanden 20,000 slaven zullen verscheept worden. Intusschen stellen wij onze zeelieden aan de schadelijkste luchtstreek der wereld bloot op het Afrikaansche station, en moedigen hen tot pogingen aan, die, zoo als de dagelijksche ondervinding leert, geen doel treffen. Ieder weet, dat indien men een einde aan dien handel wil maken, indien de regering inderdaad begeert haren pligt en den wensch der natie te vervullen, er op aangedrongen moet worden te Madrid en in de Havana. Als de wil bestaat, zijn de middelen te vinden, en de zaak zou gevonden zijn, als wij te verstaan gaven dat wij ons niet verzetten zullen tegen boekanierstogten. Doch hoe zou lord *Clarendon* zulk eene taal in Spanje kunnen voeren, terwijl hij de hervatting van den slavenhandel door Frankrijk toelaat? Onze bondgenoot aan gene zijde van het Kanaal, met wien wij zulke vriendschapsbetrekkingen onderhouden, toont hoe hoog hij onze vriendschap schat, door de plegtigste traktaten met ons rijk te verbreken, als waren zij slechts een eed van getrouwheid, aan eene Fransche konstitutie gezworen. De invloed van Engeland in Europa is zoo laag gezonken, dat wij ons onderwerpen aan deze trouwbreuk en schending van de wet der natiën. Na onze schoonste koloniën ten gronde gerigt te hebben, na twintig millioen pond sterling betaald te hebben tot vrijmaking der slaven op een tijdstip van grooten nationalen tegenspoed, na de onderdrukking van den slavenhandel als eerste voorwaarde gesteld te hebben in alle traktaten met buitenlandsche mogendheden, eindigen al onze pogingen in rook en damp. Op elk gedeelte van de Afrikaansche kust, waar wij met zulke groote opofferingen van menschenlevens en geld een eskader hebben liggen, koopen de Franschen vrije landverhuizers tot den prijs van 150 francs per hoofd en slaan hen zoodra de koop gesloten is in boeijen, om hen bij volle ladingen naar Guyana te voeren. Welk nut heeft het, den toevoer in Kuba te beletten, wanneer dit zoo voortgaat?"

LONDEN, 5 December.

Na eene korte beraadslaging, is, in het Huis der Gemeenten, de bill van indemniteit wegens de schending van het Charter der Bank door het goevernement in eerste lezing doorgegaan.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 December.

De heer *Emile Olivier*, het nieuwe republikeinsche lid (van Parijs), in het Wetgevend Ligchaam het woord gevraagd hebbende om zich tegen het aannemen van het ontslag dier heeren te verzetten, werd hem dit geweigerd. Hij vroeg het nog eens, om een voorstel te doen; de voorzitter deed hem opmerken, dat, aangezien de konstitutie aan de leden der kamer alle initiatief heeft ontnomen, zij hun ook het regt ontnam, dat hij (de heer Olivier) verlangde. De Parijsche afgevaardigde heeft toen akte gevraagd van het geweld, dat hem werd gedaan, en daarop antwoordde de voorzitter niet anders, dan dat men niet kon beraadslagen over een onderwerp, dat niet bestond. Het incident liep daarmede af, doch gaf aanleiding tot de volgende woordspeling: „*On voit bien que cet Olivier-là n'est pas celui de la paix.*"

Over de opheffing der interestwet van 1807, is men het in den ministerraad nog oneens, en de minister van justitie moet zich zelfs tegen die opheffing verklaard hebben.

Volgens een gerucht, dat nog bevestiging vereischt, zou het Russiesch kabinet eene nota omtrent de Zwarte zee havens aan de mogendheden hebben doen toekomen en zich daarin zelfs tot koncessiën geneigd betoond hebben.

PARIJS, 5 December.

De *Moniteur* deelt heden het ministerieël besluit mede, waarbij het dagblad *La Presse* voor den tijd van twee maanden wordt geschorst, wegens het plaatsen van een artikel van den heer *Peyrat* over de verkiezingen. Het goevernement, zegt de *Moniteur*, heeft het regt en is verpligt, zich gestreng te betoonen tegen de dwaasheden der vermeende demokraten, wier invloed, zoo zij dien konden bekomen, noodlottig zoude zijn voor den geregelden vooruitgang der demokratie, aan wie zij onmagtig zijn eene goede rigting te geven.

BELGIE.

BRUSSEL, 4 December.

Overal zijn thans de kandidaten der beide partijen tegen elkaâr overgesteld; dat intusschen de klerikale partij niet geheel één en tevens zoo gerust is in de uitslag blijkt uit de omstandigheid, dat, tegen slechts één lid der liberale minderheid, 12 leden der klerikale meerderheid der vorige kamer zich niet ter herkiezing hebben aanbevolen, maar zich hebben teruggetrokken. Die 12 waren trouwens alle tot de klerikalen overgeloopen liberalen. Te Brussel, Brugge, Bergen, Huy en Luik hebben de klerikalen geen enkelen kandidaat. Van de ontbonden kamer worden van de 64 53 oud-klerikale en van de 44 42 liberale leden door hunne partij ter herkeuze voorgesteld. Van die 53 bestrijdt de liberale partij er 32, van de 42 bestrijdt de klerikale partij er slechts 11. De strijd zal levendiger wezen dan immer. Te Brussel heeft niet de klerikale maar wel de demokratiesche partij eene tegenlijst, waarop, met de bekende opruijers van 1830 *de Potter*, *Jottrand* en *Bartels*, de adv. *Defré* en twee schoenmakers en een schrijnwerker zijn geplaatst. De heer *Defré* heeft alle kandidatuur thans afgewezen; de andere heeren zullen dat ook evenzeer doen.

Ook de bisschoppen van Brugge en Luik hebben hunne mandementen in de zaak der verkiezingen geopenbaard; het is te bejammeren, dat die stukken niet zoo gematigd zijn als van den bisschop van Mechelen. Beter ware nog, dat de geestelijken in de politiek zich alleen mengden als partikuliere personen.

De *Mém.* van Kortrijk deelt mede, dat de priesters aldaar zich weder op behendige wijs van een erfdeel hebben meester gemaakt. Mej. *van den Bogaert*, 30 jaar oud, lag ernstig ziek. Een priester werd bij haar toegelaten. Twee dagen voor haar dood ontving zij zijn langdurig bezoek, waarna niet de notaris der familie maar een vreemde klerikale notaris werd geroepen en een testament door hem opgemaakt, waarbij bijna 100,000 fr. aan de geestelijken werd vermaakt, o. a. voor 30,000 zielmissen! het vieren van twee geestelijke jaardagen gedurende 70 jaar! enz. Aan de armen heeft de pastoor slechts 2,000 fr. doen vermaken! Zullen dan de priesters altijd voortgaan de stervenden lastig te vallen met finantiële in plaats van godsdienstige belangen, en hen bewegen tot onterving van familie, om zich zelven te verrijken!

De heer *de Montalembert* heeft dezer dage eene brochure over den toestand van België uitgegeven en daarin o. a. de hevigheid der klerikale pers afgekeurd, die op het voorbeeld van de *Univers* steeds durft gewagen van de weldaden aan *Philips II* en aan zijn beul den hertog *van Alba* verschuldigd! De R. Katholieke schrijver wordt over dergelijke ketterij door den *Univers* thans zeer hard gevallen; den heer *de Montalembert* wordt verweten, dat hij een aanhanger van Oranje is, en dat hij dus zich liever moest verklaren voor de oprigting van een stand-

beeld ter eere van *Marnix*, dan zich de verdediger te noemen van de Roomsche kerk. „Wij houden vol,” zegt o. a. het ultramontaansch blad, dat de Belgen de handhaving van hun geloof en hunne nationaliteit verschuldigd zijn aan *Philips II*, aan den hertog *van Alba*, aan *D. Juan van Oostenrijk* en aan *Farnese*. Daarin is niets vreemds gelegen. Het is eene korte zamentrekking der geschiedenis en de zuivere uiteenzetting van hetgeen het gezond verstand aanwijst. Ware de *Prins van Oranje* meester gebleven en had hij de Spanjaarden verjaagd, dan zou het gedaan zijn geweest met het Katholicismus en dien ten gevolge met den Vlaamschen invloed. Men vergete toch niet de gedragslijn, welke is gevolgd door *Willem* en diens ander ik, *Marnix*, toen er pogingen tot schikking werden aangewend en zij bepaaldelijk weigerden om zich aan de meerderheid te onderwerpen, ten ware die in hun voordeel was. Het geloof zou zijn gebannen uit de Vlaanderen, zoo als het gebannen is uit de afgescheidene provinciën en van dat oogenblik zou het Hollandsche element het eigendommelijke genie van het Waalsche ras hebben beheerscht en versmoord. De innige verwantschap van dit genie met het Katholicismus staat geschreven op elke bladzijde der geschiedkundige jaarboeken van België, evenzeer als op de bladzijden de onmiskenbaarste blijken worden gevonden van den afkeer van dat ras voor het Hollandsche karakter. Is het niet vreemd, dat de heer *de Montalembert*, die als 't ware een Belg is, zoo van harte als door vermaagschapping, de scheiding van 1830 vergeet; — dat hij spreekt als een orangist; — eindelijk, dat hij uit eene kwalijk begrepene ingenomenheid voor de hedendaagsche vrijheden, de schitterende verdiensten miskent van die Spaansche helden, welke, na het Huis *van Oranje* te hebben verdrongen en achtergezet tot in zijn op heipalen gegrondvest koningrijk, reeds voor drie eeuwen de parlementaire monarchie hebben voorbereid van eenen Protestantschen, *doch gecentraliseerden Koning*.”

Die aanhaling uit *l'Univers* is wel geschikt, om op de klerikalen indruk te maken; of ze daarom de zaak van de klerikale partij zal goed doen is eene andere vraag.

GEHUWD.

	D. Beeckman en H. C. Veeneka.	Voorburg.
	L. F. Geil en J. E. Denijs.	N. Diep
	H. Muntendam en M. C. van Vollenhoven.	Rotterdam.
	J. Rebel en G. J. Steen.	Amsterdam.

BEVALLEN.

28	E. van [illegible] geb. Joosten, zoon.	Logchem.
2	H. M. van der [illegible] geb. v. d. Berg, z.	's Hage.
	J. Erdmann [illegible] geb. [illegible], dochter.	Amsterdam.
	A. S. Fontein geb. de Vree, zoon.	Harlingen.
	C. C. van Heerdt geb. Roesingh Udink, z.	Deventer.
1	M. M. E. Hartrop geb. Secreve, dochter.	Leijden.
3	M. C. van Kersel geb. van Dijk, dochter.	Leijden.
	E. Kogel geb. van der Ham, dochter.	Amsterdam.
	J. C. Kroonbergs geb. Opgeenend, d.	Rotterdam.
3	G. G. van der Lee Mongers, zoon.	Monnickend.
2	J. M. Neuteboom geb. Smit, zoon.	Leijden.
1	J. P. de Neut geb. van Walveren, d.	Rotterdam.
	W. R. Niersma geb. van Willes, zoon.	Leeuwarden.
	M. D. van Nierop geb. de Wilde, d.	Amsterdam.
2	M. C. Peters geb. Waardenburg, zoon.	Rotterdam.
3	C. J. van Raaij geb. Molijn, zoon.	's Hage.
3	J. P. van Staden geb. Gerstel, zoon.	Amsterdam.
3	F. S. Speelman geb. Insinger, zoon.	Amsterdam.
1	A. A. E. Schoonman geb. Roelofsen, z.	Logchem.
1	P. J. M. Schuurbecque Boeije geb. van Weel, dochter.	Zutphen.
2	G. A. H. Swaving geb. Du Bon Brooks, z.	Vianen.
2	A. Schatteleijn geb. de Vruch, dochter.	's Hage.
3	E. A. Starkenburg geb. Peters, zoon.	Leijden.
2	W. D. Saks geb. Knoops, zoon.	Rotterdam.
3	M. D. Saakes geb. van der Willigen, d.	Amsterdam.
30	G. J. Vethaken geb. Grafstede, d.	Arnhem.
3	A. S. Wevers geb. Bachnorfer, dochter.	's Hage.

OVERLEDEN.

	Mevr. J. Bezaan geb. Boter, 65 j.	Enkhuizen.
1	A. Baeker.	Rotterdam.
3	H. Boekel, 55 j.	Amsterdam.
2	C. P. Cleophas.	's Hage.
30	H. A. van Dijk, 48 j.	Amsterdam.
2	J. L. den Docter, 47 j.	Nijmegen.
30	Mevr. W. M. D. van Geijt geb. van der Bruggen, 27 j.	Amsterdam.
28	Mevr. G. Grootekoort geb. Steedel, 68 j.	Amsterdam.
30	Mevr. B. H. Hogguer geb. Loose, 51 j.	Amsterdam.
	Mevr. H. Hourneling geb. Boland, 60 j.	Amsterdam.
27	G. van der Jagt.	's Hage.
27	W. F. de Koning.	Leijden.
3	S. Koppers, dochter.	's Hage.
2	C. van der Leek, 23 j.	Delft.
2	W. J. Luckhardt, 67 j.	Groningen.
3	Mevr. H. P. Lindeman geb. Passet.	Zwolle.
1	Mevr. J. H. Mijnssen geb Fack.	Harlingen.
1	P. Mazurel.	Leijden.
3	J. van Noort, 79 j.	Leijden.
2	M. J. Prill, zoon.	Amsterdam.
3	M. L. Paris, dochter, 5 j.	Amsterdam.
30	P. du Rieu 66 j.	Leijden.
30	Mevr. M. C. Robertson geb. van Vliet 44 j.	's Hage.
2	J. A. Susan, 32 j.	Leeuwarden.
24	T. S. Tromp, zoon.	Leeuwarden.
29	A. Toosen, 61 j.	Amsterdam.
26	E. Umbreit, 86 j.	Zaandam.
2	F. L. A. van Vugt, 36 j.	's Hage.
26	O. C. C. Warmolts.	Leeuwarden.
2	M. D. Warnerts, 27 j.	's Bosch.
3	W. D. Warminkhuijzen.	Rotterdam.

** Op Dingsdag den 8 December 1857, des voormiddags ten 10 ure, zal men in het Lokaal van Verkoopingen, achter St. Pieter, binnen Utrecht, in het openbaar om kontant geld verkoopen: Eene aanzienlijke partij HUIS- en TUINSIERADEN, gebronsd en verglaasd, eigenaardig vervaardigd van gebakken steen, en bestaande in Vazen, Beelden, Tuinpotten, Ornamenten, enz. enz. Den dag vóór den verkoop te bezigtigen van 10—2 ure.

HOUTVERKOOPINGEN.

** Op Donderdag den 10. December 1857, des voormiddags ten 9 ure, op het Buitengoed Oudwulven, Gemeente Houten, van extra zware Eiken-, Iepen-, Essen-, Elzen- en Schietwilligen BOOMEN en HAKHOUT.

En op Dingsdag den 15. December 1857, des voormiddags ten 9 ure, op het Buitengoed Wikkenburg, Gemeente Houten, van Essen-, Iepen-, Populieren BOOMEN, HAKHOUT en BRANDHOUT.

Beide ten overstaan van den Notaris HERMSEN, gevestigd te Houten.

** Men zal op Zaturdag, den 12 December 1857, des namiddags ten 5 ure, te Utrecht achter St. Pieter, in het Lokaal van Verkoopingen, in het openbaar verkoopen:

No. 1. Een voor weinig jaren geheel nieuw gebouwd HUIS, geteekend wijk L. no. 166*a*, voorzien van zes zoo Beneden- als Bovenkamers, allen behangen, gestucadoord en de meesten met Stookplaatsen, Beneden- en Bovenkeuken, Kelder en Zolder, benevens eenen grooten Hof of Tuin, ingerigt tot Bloemisterij, en waarin vier Trekkasten, voorzien van Koperen Verwarmingstoestellen, twee reijen gemetselde Broeibakken, Zomerhuis of Oranjerie, Schuur en Vijver, te zamen groot 33 roeden, 5 ellen, staande en gelegen te Utrecht, buiten de Catharijne-barrière, aan de Westzijde van Stads Singel, nabij de Willemsbrug, strekkende van daar tot aan den Weg, geleidende naar het Stationsplein.

No. 2 tot 16. Achttien HUIZEN of WONINGEN, met Erven en Grond, staande en gelegen te Utrecht, buiten de Catharijne-barrière, tusschen de straat en de oude Leidsche Vaart, nabij den Spoorweg, wijk L. no. 66*a* tot 66*h*, 67 tot 73, welke eerst afzonderlijk, vervolgens in onderscheidene combinatiën en eindelijk in eenen koop zullen worden geveild.

Breeder bij billetten en nader onderrigt ten kantore van den Notaris VAN SCHERMBEEK, te Utrecht.

HOUTVERKOOPING

op *BEERSCHOTEN* onder de Bilt,

** op Donderdag den 17. December 1857, des voormiddags ten 10 ure, van eene aanzienlijke partij zware Beuken en Eiken TAKKENBOSSEN, Eiken, Beuken, Berken en Sparren HANDHOUTEN van 22 à 28 dm., Eiken HAKHOUT van 10 à 11 jaren, en eene groote partij REK- en DEKSPARREN. Alles gemakkelijk zoo te water als per as te vervoeren.

** Op Woensdag, den 23. December 1857, des voormiddags, ten 10 ure, en, zoo noodig, den volgenden dag, zal men aan de huizinge, staande te Utrecht, onder Catharijne, aan den Stads Singel, nabij de Willemsbrug, L. 166 *a*, ten overstaan van den Notaris VAN SCHERMBEEK, in het openbaar om kontant geld verkoopen: Eenen zindelijken INBOEDEL, bestaande in onderscheidene Mahoniehouten en andere Meubelen, staande Horologe, Juweelen, Goud, Zilverwerk, Beddengoed, Vloerkleeden, Linnen, Kleeden, Porcelein, Glas, Aardewerk, Koper, Tin, Blik, IJzerwerk, enz. enz. Breeder bij billetten omschreven en op Dingsdag, 22 December, te bezigtigen van 10—2 ure.

** **Te koop;** Een RIJPAARD, zijnde eene bruine Merrie, mak en goed bij de troep gaande, met of zonder toebehoorend harnachement. Te bevragen bij BALLANCHÉ, buiten de Wittevrouwenpoort.

** De Handels-Societeit zal gedurende het wintersaizoen eenmaal 's weeks des avonds van 1/2 8 tot 9 ure, een **Cursus** doen geven in het EENVOUDIG BOEKHOUDEN, ten behoeve van Handelaren, Winkeliers, Werkbazen, enz., boven de 18 jaar oud; tegen betaling eener bijdrage van één gulden. Zij, die hieraan willen deelnemen of nadere inlichtingen verlangen, worden verzocht zich aan te melden bij den Secretaris, den Heer N. VAN DORT, Oudegracht wijk F. No. 149.

** De **Stads-Rijdermeester** heeft het genoegen te berigten, dat de Manège zal worden opengesteld op Maandag den 7. dezer; bij beveelt zich in de welwillendheid aan van ieder, die daarvan gebruik zal wenschen te maken.

Utrecht 5 Dec. 1857. C. VAN DEN HELM.

** In den *loop dezer week* zal het licht zien:

DE UTRECHTSCHE VOLKS-ALMANAK VOOR 1858,

verrijkt met het portret van Z. Exc. Mr. D. J. VAN EWIJCK VAN OOSTBROEK EN DE BILT, een drietal plaatjes, en bevattende; behalve het gewone voorwerk, een belangrijken inhoud van gemengden aard.

UITVERKOOP.

** De ondergeteekenden berigten bij deze, dat zij voortgaan **uit te verkoopen** tot **veel verminderde prijzen** om **contant geld** hun Magazijn, bestaande in: Gekleurde en zwarte gewerkte en effen Zijden, Satin, Satin de Chine, Royal, Ras de St. Maure; vele Modestoffen **voor Robes;** Broderies, Linten, Châtelaines, Fichus, Cachenez; Glacé- en Winter Handschoenen, alsmede Baaij, Flanel, Wollen en Katoenen Dekens, Linnen, Servet- en Oogjesgoed, Merinos, Lustres, Paramats, enz.

GIESBERTS & TITO, Jansbrug.

** Bij J. RASCH, op den Pausdam, zijn verkrijgbaar ENGELSCH en BEIJERSCH BIER, eerste kwaliteit, tot verminderde prijzen; ook verschillende WIJNEN, LIKEUREN, SIROP DE PUNCH, enz.

DEPôT VAN THEEËN.

** De **Theeën,** uit het Theemagazijn van JAN VAN REES & ZOON, te Zwolle, uitmuntend door kracht, geur, en bovenal door waterhoudendsheid, zijn in verzegelde pakjes van 2 1/2 en 5 ons, voorzien van Stempel, Prijs en Nummer verkrijgbaar bij D. C. VAN ZIJST, *Korte St. Jansstraat*, G. No. 309, alwaar Prijscouranten te bekomen zijn.

HET DEPOT VAN THEEËN

UIT HET MAGAZIJN VAN

M. RAVENSWAAY ZONEN

te Gorinchem,

wordt steeds met het beste gevolg voortgezet. Deze Theeën bevelen zich bijzonder aan door deugdzaamheid en billijke prijzen, en zijn verkrijgbaar bij

A. A. DIEPERINK,

Confiturier bij de Hamburgerbrug te Utrecht.

Niettegenstaande den hoogeren prijs der Thee, worden deze Theeën in verzegelde pakjes, nog tot de vorige prijzen geleverd.

** Bij W. F. DANNENFELSER, te Utrecht, is te verkrijgen:

NEUES UNIVERSAL

Taschen-Liederbuch

fur das singende Deutschland.

385 der bekanntesten und beliebtesten

Volks- Vaterlands- Freiheits- Soldaten- Jäger- Studenten- Liebes- Trink- Wander- Opern- und Gesellschafts-Lieder.

Gebunden 50 Cents.

BERLINER LEIERKASTEN

Couplets von D. KALISCH. Prijs 70 Cents.

** Door S. E. VAN NOOTEN te *Schoonhoven*, is op heden uitgegeven en verzonden de

ALMANAK

VOOR HOLLANDSCHE

BLIJGEESTIGEN,

voor 1858.

Met platen. Prijs 60 Centen.

De 4 jaarg. (1843—1846) worden afgeleverd in plaats van *f* 2,40 voor *f* 1.— Idem de 10 jaarg. (1847—1856, nieuwe Serie) in plaats van *f* 6.— voor *f* 2.80; Zoo lang de geringe voorraad strekt.

** *Uitgave van* W. E. J. TJEENK WILLINK, *te Zwolle.*

VOLKSHUISHOUDKUNDE,

VOOR ALLEN

die in Landbouw en Nijverheid belang stellen.

Door Dr. **F. G. Schulze,** *Hoogleeraar te Jena.*

Bewerkt door E. C. ENKLAAR.

Gedrukt in groot mediaan 8° formaat, zal de *Volkshuishoudkunde* worden uitgegeven in maandelijksche afleveringen van *vier* vellen druks, ad 15 Cts. per vel of 60 Cts. per afl. en acht of hoogstens negen zoodanige afleveringen beslaan.

De eerste aflevering is alom voorhanden of te bekomen; de tweede is ter perse.

COCOS-ZEEP.

DEZE ZEEP schuimt sterk, reinigt oogenblikkelijk, is bevordelijk voor de gezondheid, heelt schrampen en schavingen zeer spoedig, zuivert en ontneemt alle scherpte aan de huid, maakt haar zacht en blank, en geeft haar een jeugdig frisschen tint.

Zij is ook verkieslijk boven andere Zeepen voor het wasschen van gekleurde Goederen en Zijden en Wollen Stoffen, daar zij, van eene zuiverder loog bereid, de kleuren minder aandoet en de wol niet hard maakt.

De goede echte soort, die in het **VERKOOPHUI**[S] *en de bekende Dépôts* altijd kersversch te verkrijgen is heeft den naam H. KERCKHOFF zoowel op de Ze[ep] als op het Etiquet. Zij onderscheidt zich bovendien v[an] de nagemaakte soorten door zuivere, doorschijnend[e] kleur, vaste bewerking, minder scherpte en vettighei[d]. Men koopt een groot stuk voor 15 cents.

Brabender's Chocolade-Koekjes

met worm-afdrijvende zelfstandigheden, zijn uitmunte[nd] in hunnen werking en worden gaarne door de kinder[en] genomen.

De Geneesheeren *Beijer*, *Geerling*, *Hopman* en *Fa[...]meister* hebben ze met het beste gevolg aangewend [en] spreken er met veel lof van.

Zij kosten 40 cents het doosje.

STIJFSEL-GLANS.

Een deel van dit **POEDER** op acht deelen **STIJ[F]SEL**, met elkander opgelost, maakt het strijken v[eel] gemakkelijker, het ijzer loopt glad en gemakkelijker o[ver] het goed heen, de strijkster kan eens zooveel werk do[en], het goed krijgt een mooijen glans en wordt minder bord[...]

Het wordt in zakjes van 2 lood, oud gewigt, verko[cht] voor 13 Cents. Deze hoeveelheid is berekend op e[en] half pond Stijfsel, oud gewigt.

Verachtelijke onderkruipers hebben er zich ook op to[e]gelegd deze artikelen na te maken. Om ze echt te [ver]krijgen, vervoege men zich aan onderstaande Dépôts.

Amsterdam Verkoophuis.	Utrecht *L. J. R. Bosch*, Lij[...]
Amersfoort *A. H. v Ruijven.*	„ *P. J. Huinck*,
„ *M. Steyraff.*	Vianen, *M. A. Verkerk.*
Bodegraven, *J. B. E. C. Schlatman.*	Veenendaal, *C. L. Dubo[...]*
	WijkbijDuurst., Wed. *C. Z[...]*
Baarn, *S. J. Petersen Nobbe.*	Woerden, Wed. *R. G. G[...]*
Hilversum, *R. J. J. v. Alphen.*	Zeist, *C. G. Adlung.* (*Be[...]*
Utrecht *T. Uhlenbroek* Bakkerbr[ug]	en in de bekende depôts
„ *T. Uhlenbroek* Choorst.	de andere steden.

GEVEILD den 5. December 1857.

Twee Huizen binnen Utrecht, n.z. van de Ho[...] Jacobijnestraat, H. No. 47 en 48, *A. C. de Bruij[n]* *f* 3175. Een Huis binnen Utrecht, o.z. van Ridderschapstraat, H. No. 736 *f* 1250 *opgeho[uden]* Een Huis vroeger geweest twee huizen w.z. van Jacobie Kerkhof C. N. 568—569. *P. van Bunni[k]* *f* 1835. Een Huis binnen, Utrecht n.z. van Jacobiekerksteeg op den hoek, C. No. 216. *N. van Elst. f* 2030. Een Huis binnen Utrecht, van de Donkerstraat D. No. 462. *M. Kocken f* 14[...] Drie Woningen te Utrecht, buiten de Waard[barr]ière op het Gietersplein. M. No. 126 A, B, *A. van Elst* qq. *f* 1010.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Ne[derlandsch] Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonne[...]*

Dec.	Uren	Wind- rigt.	Wind- kr.	Barom bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Aanmerk[ingen]
			N. Q						
5	2	z.	0.0	766.88	45.5	+ 4.5	1.00	0	Zware mi[...]
	10	zzw.	0.0	769.30	39.0	+ 0.2	1.00	0	idem.
6	8	zzw.	0.5	771.98	35.8	— 1.8	1.00	0	Mi[...]

AMSTERDAM 5 December 1857.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	2 1/2 pCt.	61 1/2	61 11/16	61[...]
dito dito	3 „	73 1/8	73 1/4	
dito dito	4 „	94 3/4	94 7/8	94[...]
Handelmaatschappij .	4 1/2 „	138 7/8	139 1/4	139[...]
SPANJE.				
Obligatien	1 1/2 pCt.	24 5/8	24 11/16	
Oblig.	3 „	41		
Binnenl. Schuld . . .	3 „	36 1/16	36 1/8	
PORTUGAL.				
Obligatiën	3 pCt.	43 7/16	43 1/4	43[...]
dito 1856.	3 „	42 11/16	42 3/4	42[...]
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en Co.*	5 „	102 7/8		
Obligat. 1828 & 1829	5 „	101 7/8		
Certifikat. 1831 & 1833	5 „	90 3/4	91	
Certifikaten 1840. . .	4 „	83		
Cert. bij *Stieglitz* . .	4 „	81 7/8	82	81[...]
dito 5e Serie	5 „	93 1/2		
dito 1855 6e Serie. .	5 „	96 1/4	96 1/2	96[...]
dito Adm. te Lond.	4 1/2 „	93 3/4		
Cert. van Assign. . .	6 „	62 7/8		
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500		149		
Obligatien.	4 pCt.	75 1/4	75 5/8	75[...]
OOSTENRIJK.				
Oblig. Metaliek . . .	5 „	70 7/16	70 9/16	70[...]
Oblig. Rente Am. . .	5 „	84 1/8	84 1/2	84[...]
dito dito Nat. 1854.	5 „	72 13/16	73	72[...]
dito dito	2 1/2 „	36 3/4		

Snelpersdruk van L. E BOSCH EN ZOON,

Bijvoegsel bij No. 290
van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Provinciale Staten van Utrecht.

Vervolg en slot der zitting van 18 November.

Aan de orde is de konklusie van het rapport betrekkelijk de voorgestelde wijzigingen in het reglement op de veenderijen, waarover alsnu de algemeene beraadslagingen geopend worden.

De heer *Bastert* wenscht nog kortelijk toe te lichten waarom de komm. van rapporteurs op de wijze als is geschied haar rapport heeft ingerigt. De vraag, zegt Spr., zou kunnen gedaan worden, waarom de komm. had voorgesteld ten opzigte van de door haar verlangde wijzigingen eene speciale kommissie te benoemen, en over te gaan tot behandeling van die punten die door Gedep. Staten zijn voorgedragen. Men zou kunnen meenen, dat het doelmatiger ware alles te behandelen, of de geheele zaak te verzenden aan eene speciale komm. of aan Gedep. Staten. De komm., zegt Spr., heeft echter de punten die zij aangeeft nog niet rijp geacht voor behandeling, daar het moeijelijk was in den korten tijd waarin het rapport moest worden opgemaakt, bepaalde voorstellen tot wijziging in te brengen. Anders was het echter met wat reeds het onderwerp had uitgemaakt der overwegingen in de afdeelingen. En aanvankelijk heeft reeds de ondervinding geleerd, dat de komm. juist had gezien, want ten opzigte der noodzakelijkheid van de door haar verlangde wijzigingen bestaat reeds verschil van gevoelen, blijkens de nota van Gedep. Staten; zij nemen van wat de komm. aangeeft één punt over en van de andere zeggen zij, dat geen herziening noodig is. Spr. moet opmerken, dat vele der bepalingen, gelijk zij in door Gedep. Staten zijn voorgesteld, meer toepasselijk en mogelijk zijn in nieuwe veenderijen; als men eene veenderij begint, dan is men in de mogelijkheid van al de landen die verveend zullen worden konsignatiegelden te vorderen; anders is het echter met de reeds bestaande. De konsignatie-gelden daar sedert 1836 geheven, zijn zoo gering, dat de kosten er niet van kunnen goedgemaakt worden. Ten andere moet Spr. er op wijzen, dat de bepalingen gelijk zij zijn voorgedragen, diep ingrijpen in de organisatie der bepalingen op de veenderijen, vooreerst door te kwistige beschikking over de konsignatiegelden, ten andere ook door eene te groote en terugwerkende beperking van het eigendomsregt, van ingelanden in den polder die niet tevens verveeners zijn. Als Spr. de ordonnantie van 1767 opslaat, blijkt dat daarin geene bepalingen zijn die drukken op grondbezitters zoolang zij geen verveeners zijn. Spr. zegt, dat zijn betoog niet strekt om het daarheen te leiden, dat de veenplas zal zijn eene ongebreidelde watermassa, maar het is hem te doen om alleen van den veenman die verpligtingen te vorderen welke op hem rusten en niet in te grijpen in het eigendomsregt van personen, die niet verveenen.

De *Voorz.* acht zich verpligt eene opmerking te maken, die hij ook namens Gedep. Staten bevoegd is in het midden te brengen. Zonder op dit oogenblik over de doelmatigheid of ondoelmatigheid van de voorstellen te spreken, meent Spr. de aandacht te moeten vestigen op wat in het eerste punt der konklusie wordt voorgesteld, nl. om dit reglement te stellen in handen eener speciale komm. van vijf leden, ten einde de denkbeelden, hier ontwikkeld, in gezette overweging te nemen, — en op wat onder *c* wordt voorgesteld, om over te gaan tot de behandeling dier voorstellen, die het onderwerp der overwegingen in de afdeelingen hebben uitgemaâkt, enz.; nu meent Spr., en dat is ook de meening van Gedep. Staten, dat een regl. niet ieder oogenblik moet worden herzien, en dat op de veenderijen is reeds meermalen gewijzigd, en zoo dikwijls reeds, dat men reeds nu zegt, dat er een overdruk van noodig zal zijn, wijl men anders in zekere soort van konfusie zal geraken; men moet dus niet telkens herzien, maar goed. Nu meent men, zegt Spr., dat, als het noodig geoordeeld wordt — Gedep. Staten oordeelen het niet noodig — dat eene komm. van 5 leden worde benoemd, om het gansche regl. te herzien, het in dat geval ook beter ware, het nu niet gedeeltelijk te herzien en in het voorjaar of in de zomerverg. wederom voor een gedeelte. 8pr. heeft gemeend deze beschouwingen dadelijk te moeten mededeelen, wijl zij op de behandeling van invloed kunnen zijn.

De heer *Huydecoper* zegt, dat de komm. van rapporteurs is uitgegaan van het denkbeeld, dat de zaak in de afd. behandeld en dus ook rijp was om in de verg. te worden besproken, en dat de tijd aan die behandeling besteed, verloren kan geacht worden als geen gevolg wordt gegeven aan het voorstel sub punt *c*. Spr. erkent, dat het misschien beter ware het regl. in eens te herzien, maar de verpligting, om een rapport uit te brengen over het verhandelde in de afd., meende de komm. dat op haar rustte, en zij heeft daarin ook medegedeeld de meening der 3 afd. omtrent de voorstellen van Gedep. Staten; zij stelt er prijs op; dat die onderwerpen behandeld worden, tenzij de verg. anders beslisse, en zij ziet er geene moeijelijkheid in dat later de door de komm. voor te stellen wijzigingen en bijvoegingen afzonderlijk worden behandeld.

De heer *Cordes* zou ook meenen, dat het niet goed is, elk oogenblik een zoo belangrijk regl te herzien. De rapporteurs, zegt Spr., hebben voorgesteld, het eerste gedeelte van het voorstel van Ged. St. aan te nemen en voor het andere eene komm. te benoemen; Spr. zou meenen, dat men eerst zou moeten uitmaken, of dit voorstel zal worden aangenomen, en bijaldien dit het geval mogt worden dat dan de andere beschouwingen achterwege kunnen blijven, en gevoegelijk een onderwerp van onderzoek voor de te benoemen komm. zullen kunnen uitmaken.

De heer *H. Verloren* meent, dat eene dubbele herziening altijd onvolledig werk zal opleveren, zoodat als er nog eene andere herziening moet plaats hebben, Spr. er dan voor zou zijn, de tegenwoordige te laten aanstaan. Spr. moet daarop te meer aandringen, wijl het hem voorkomt, dat de aanleiding tot de herziening niet van zoo dringenden aard is.

De heer *v. Hoytema* begrijpt niet goed, waarom men het denkbeeld op den voorgrond zet, dat die zaken gezamenlijk zouden moeten worden behandeld; Spr. meent dat het werk in de afd. dan tot niets geleid zou hebben, te meer daar de denkbeelden in de konklusie uitgedrukt slechts die van eene minderheid, gerepresenteerd door de komm. van rapp., geenszins het denkbeeld van de meerderheid der verg. zijn. Spr. gelooft ook dat de verg. er regt op heeft dat nu beslist worde over de punten door Ged. St. voorgesteld, en Spr. zou dus meenen, dat men die ten eerste in behandeling moest nemen. Spr. gelooft dat deze wijze van handelen de eenige regelmatige is, en dat de leden die de zooveel tijd en moeite aan het onderzoek in de afst. besteed hebben, er eenigzins regt op hebben, dat de zaak nu behandeld wordt en men zich niet nogmaals er mede bezig moet houden.

De *Voorz.* meent zijne straks gemaakte opmerking nog te moeten toelichten. Hoezeer hij ook op prijs stelt al de moeite en opoffering van tijd aan het onderzoek der voordragt besteed, meent Spr. toch dat niet zoover te mogen drijven dat de zaak zelve wordt opgeofferd. Spr. meent, en Gedep. Staten meenen dat met hem, dat telkens het eene menigmaal tegen onze wetgeving gemaakte beschuldiging is, dat er weinige goede volledige wetten tot stand komen, maar wel, om het zoo uit te drukken, lapwerk, dat men er op uit moest zijn zooveel men kan in eens te regelen wat geregeld moet worden, kent men het onderwerp niet genoeg, dan moet men wachten tot die kennis verkregen is. Nu heeft de heer *Menso*, zegt Spr., in de zomerverg. een voorstel gedaan tot wijziging van een art.; Gedep. Staten hadden reeds lang gebreken ontdekt in het regl., doch nu dat voorstel gedaan werd, meenden zij dat de tijd was gekomen om al die punten in eens en voor goed te regelen. Zij meenden daartoe een volledig ontwerp te hebben aangeboden, dat is in de afd. onderzocht, en de komm. van rapp. is gekomen tot de konklusie, dat wat zij aanboden ten deele goed en ten deele verkeerd was, maar dat nog meer punten herziening vereischten, dus, dat het voorstel onvolledig was, en nu stelt zij voor, het voorstel van Gedep. Staten te behandelen als eene gedeeltelijke herziening en de overige punten later te behandelen. Ged. Staten meenen echter, dat, zoo aanvulling noodig en hun voorstel onvolledig is, het beter is het werk uit te stellen tot het volledig is, en voor zoover de verg. zich met die beschouwing van Gedep. Staten niet mogt vereenigen, oordeelen zij dat het beter ware de zaak uit te stellen, tot men volledigheid verkrijgen kon.

De heer *Pabst* denkt eenstemmig met den Voorz., doch heeft één bezwaar. Als men, zegt Spr., niet verneemt, wat Gedep. Staten aanvoeren tegen het eerste punt, dan zal men juist niet kunnen oordeelen of het regl. gelijk de komm. zegt, herziening behoeft, dan wel of die, gelijk Gedep. Staten meenen, onnoodig is. Spr. moet, wat hem betreft, bekennen, dat het verzenden van een regl. naar eene speciale komm. nadat de Statenverg. gesloten is, hem niet bevalt, wijl die komm. treedt in wat Gedep. Staten moeten doen, en daardoor de orde verstoord wordt. Spr. zou wenschen, dat de voorstellen tot wijziging aan Gedep. Staten werden opgedragen, maar niet aan eene speciale komm.; de beslissing echter van dat punt zal bij hem afhankelijk gemaakt worden van de beslissing van het eerste punt.

De *Voorz.* gelooft ook, dat de beslissing op het oogenblik niet genomen kan worden, maar wel als men over dat eerste punt handelt.

De heer *Bastert* zou er niets tegen hebben, als het verslag in zijn geheel naar eene bijzondere komm. wierd verzonden, en men niet overging tot de afzonderlijke behandeling van de voorstellen van Gedep. Staten. Spr. gelooft, dat de uniformiteit van het regl. er bij zou winnen.

De heer *Cordes* wenscht bij het in behandeling nemen van het ontwerp ter wijziging van het thans ingevoerde veenreglement eerst kortelijk na te gaan welk beginsel bij dit onderwerp door de Staten in dit gewest, zoo in vroegeren als lateren tijd, zijn voorop gezet, om vervolgens de beschouwingen der komm. van rapporteurs te bespreken. In alle de verschillende ordonnantiën of reglementen te dier zake heeft men het stelsel aangenomen van het behoud van legakkers, met het kennelijk doel om het ontstaan van binnenlandsche zeeën te voorkomen, welke zoo nadeelig zijn voor de waterkeeringen van de aangrenzende polders, dijken, enz. Immers door het behoud van legakkers op weinig afstand van elkanderen verwijderd kon geene aanmerkelijke golfslag ontstaan. Desniettemin wordt reeds in het 1. plakaat op dit stuk van 15 Aug. 1592 als ten overvloede bepaald, dat men met de verveeningen zal blijven 12 roeden van alle limites, en de scheislooten met een dam, ter breedte van 1 roede te digten. Dit beginsel is, tot op den huidigen dag, in alle reglementen op dit stuk, gehuldigd. Niettegenstaande de veelvuldige scherpe bepalingen in die stukken, tot handhaving van dit stelsel zijn evenwel door de laauwheid der veenderijbesturen het grootste gedeelte dier legakkers onwettig weggeveend en is een toestand van zaken geboren, die dringend voorziening vereischt, zal de verg. niet eenmaal geroepen worden, jaarlijks aanzienlijke sommen aan te wijzen tot beteugeling dier plassen, die alles om zich met vernieling bedreigen. Spr. wil hier niet gewagen, dat reeds eenmaal uit de provinciale kas eene som van plus minus *f* 20,000 is besteed tot het daarstellen van een schutdam aan het Tienhovensche kanaal, ter plaatse waar voorlanden hadden moeten liggen, en die daarna wederom in onderhoud aan het betrokken veenderijbestuur is gegeven. Spr. zal zich verder alleen bepalen tot de wederlegging der beschouwingen van de komm. van rapporteurs. Vooreerst zien zij in de aanhangige voordragt van wijziging eene beperking van het eigendomsregt van grondbezitters die geen veenlieden zijn. Slaat deze aanmerking op de eigenaren van *voorlanden*, die geen veenlieden zijn, dan moet Spr. hierop doen opmerken, dat die eigenaren, die voorlanden niet hebben kunnen koopen, dan met alle heerschende, strekkende of lijdende servituten, en om van vroegere reglementen niet te gewagen zal Spr. slechts wijzen op art. 22 van het veenreglement van 1835 en op art. 20 en 21 van datzelfde reglement De bepalingen in deze beide laatste artikelen worden in substantie terug gevonden in de artt. 23 en 24 van het veenreglement van 1848 terwijl in art. 25 van genoemd reglement aan Gedep. Staten overgelaten wordt om ten aanzien der veenderijen die maatregelen tot conservatie te nemen, die zij het meest geraden zullen achten. In het thans vigerend reglement van 1852 wordt mede bepaald, in art. 33, van 45 ellen met alle verveeningen verwijderd te blijven van alle polderscheidingen enz.; in art. 36, dat het midden dier landen een palm boven het winterpeil moet zijn; in art. 37, dat men van de voorlanden niets mag afgraven; en in art. 40 wordt bepaald, dat de scheislooten 4 ellen verwijderd moeten blijven van alle scheidingen. Om hier nu niet te spreken, dat het behoud der voorlanden zal strekken, ter bevordering eener droogmakerij, daar zij de grondslag van eenen ringdijk kunnen worden, wil Spr. alleen betoogen, dat hij vermeent, dat hieruit blijkt, dat het voorland moet zijn één geheel, en zoo hoog, dat het polderwater binnen den ring beperkt blijve. Met alleen hieraan de hand te houden, ziet Spr. niet in, dat er eenige beperking van eigendomsregt plaats heeft, het is een servituut dat op de landen rust. Ten tweede zien de komm. van rapp. eene kwistige beschikking op de zoo traag aangroeijende konsignatie-gelden. Deze aanmerking zal waarschijnlijk slaan op de kosten die het maken van kaarten zal veroorzaken. Ten aanzien van dit punt moet Spr. in herinnering brengen, dat door Gedep Staten het voorstel daartoe is gedaan, bijaldien de staat der ontgronding dit raadzaam doet voorkomen. Uit deze reserve blijkt reeds, dat wanneer niet een genoegzaam aantal bunders land nog aanwezig is, die het de moeite en kosten waardig doet achten, die kaarten niet zullen worden gemaakt; mag Spr. de opgave van een bevoegd ambtenaar vertrouwen, door hem in de 2. afdeeling vertoond, dan zullen door het voorkomen van het wederregtelijk verveenen van slechts een bunder gronds, de kosten van die kaarten bij de meeste polders gedekt zijn, en is dit zoo, dan zou Spr. in tegenstelling der komm. van rapp. gelooven, dat door dezen maatregel, waardoor het wederregtelijke verveenen alleen kan worden gekontroleerd, de konsignatie-kas op den duur gebaat zal worden. — Ten derde ziet de komm. hierin eene retroaktieve strekking, enz. Wil men hierdoor eene terugwerkende kracht verstaan, dan moet Spr. op de aanhalingen der verschillende artikelen wijzen, zoo even door hem gedaan, en waaruit blijkt, dat van af het 1. plakaat, ten jare 1592, voortdurend is bepaald, dat men met het veenen op zekeren afstand van alle limiten, enz. moest blijven. — En nu zou Spr. vermeenen, dat wanneer de veenlieden hebben kunnen goedvinden de legakkers onwettig weg te veenen, en waarvoor zij de waarborg- en konsignatie-penningen van die gronden bovendien hebben genoten, en zulks onder de oogen van het veenderijbestuur is geschied, hetwelk geroepen was de voorwaarden, waarop de verveening was toegestaan, te doen naleven, en men niet alle die onwettige verveeningen op den goeden ouden tijd kan schuiven, maar ook nog in latere jaren hebben plaats gehad, de verg. zich niet aan het geven van eene terugwerkende kracht van een reglement schuldig maakt, wanneer zij de instandhouding beveelt der voorlanden, als laatste bolwerk tegen de onstuimige baren. Doet men dit niet, dan moet Spr. zijne vrees herhalen, dat de tijden welligt niet verre meer af zullen zijn, waarop geldelijke tusschenkomst zal worden ingeroepen en alzoo alle kontribuabelen in dit gewest zullen moeten bijdragen tot behoud van landen, die door de niet naleving van reglementaire bepalingen, door industriëlen van één tak van nijverheid, met ondergang zouden

worden bedreigd. Het is ten gevolge dezer beschouwingen, dat Spr. niet schroomt te verklaren, dat de vraag door de komm. van rapp. voorop gezet, namelijk: of de gedane voorstellen, door de ondervinding gevorderd worden en voor de toekomst aannemelijk zijn, bevestigend te beantwoorden. — Door de aanneming derzelve worden van den veenman geene nieuwe geldelijke offers geëischt, alleen zal het aan hem blijken, dat het de verg. in waarheid ernst is aan de rigtige naleving van het veenderij-reglement met kracht de hand te houden, en alzoo het voorschrift geene doode letter te laten wezen.

De heer *Ram* wenscht nog te releveren waarom de komm. eene tweeledige konklusie stelt; de wijzigingen door Ged. St. voorgesteld waren in de afd. behandeld en konden dus rijp geacht worden om in beraadslaging te komen; dien ten gevolge heeft de komm. gemeend te moeten adviseren, dat de verg. tot behandeling van die onderwerpen zou overgaan. Spr. meent tevens de aandacht te moeten vestigen op het voorstel, strekkende tot aanneming, tot aanhouding en niet aanneming van eenige punten; over de eerste was het gemakkelijk een oordeel te vellen, terwijl de andere van belangrijken aard een rijper onderzoek vereischten. Spr. zal gaarne het voorstel van den heer *Bastert* ondersteunen.

De heer *Bastert* zal een enkel woord aanvoeren tegen het gesprokene door den heer *Cordes*; dat lid heeft gesproken van de flaauwheid der veenderijbesturen. Dat nu ziet op het verledene en Spr. behoeft het zich dus niet aan te trekken voor zich noch voor zijne mede-rapporteurs. Hij is het volkomen eens, dat die flaauwheid zeer is te misprijzen. Nu men echter over het verledene spreekt acht Spr. het niet onbelangrijk mede te deelen, dat hij voor zich heeft eene resolutie van Gedep. Staten van Utrecht van 1821, waarin eene toegeeflijkheid wordt gebezigd, die geheel in strijd was met het vigerend regl. en waarbij een bepaald persoon wordt toegestaan te verveenen binnen den verboden kring. Zulke stukken, zegt Spr., bestaan er vele en nu spreekt het van zelf dat door die toestemming voorlanden zijn ontstaan, die niet aan de vereischten voldoen, en dan vraagt Spr., of het niet de schroomelijkste onbillijkheid zou zijn de herstelling dier voorlanden te vorderen in een staat gelijk zij behoorden te wezen, als de autorisatie niet gegeven ware, ten koste van de tegenwoordige eigenaars. Wat aangaat de door de komm. aangevoerde beperking van eigendomsregt is zij het volkomen met den heer *Cordes* eens, dat bepaalde voorschriften omtrent het onderhoud der voorlanden noodig zijn, maar het is de vraag wat voorlanden zijn, en zoolang die niet is uitgemaakt, wordt dat onderhoud uitgestrekt tot landen die geene voorlanden zijn, volgens Spr's beweren. Een tweede vraag is wie tot dat onderhoud verpligt zijn. Wat aangaat het aangevoerde door den heer *Cordes* omtrent het voordeel der kaarten, zoo kan het geval door den heer *Cordes* gesteld niet bestaan en vraagt Spr. waartoe het veenderijbestuur jaarlijks twee schouwen voert als de verveening van een bunder kan plaats vinden zonder dat zij het opmerken en waartoe dan de opzigter is aangesteld. Die geen waarborgpenningen stort ontvangt geen konsent en die geen konsent heeft mag niet verveenen. Spr. ziet dus dat voordeel niet in de kaarten dat de heer *Cordes* er in ziet. Ten slotte meent Spr. er op te mogen wijzen, dat het denkbeeld dat het regl. nog nadere wijzigingen behoefde, niet zoo geheel ongegrond was, blijkens de nota van Gedep. en hun voorstel tot bijvoeging van 11 nieuwe artt.

De heer *v. Beeck Calkoen* meent, dat het een onjuist begrip zou zijn, als men zich voorstelde dat de strekking der door Gedep. Staten voorgestelde wijziging was, dat men thans vorderen zou, dat waar de voorlanden niet meer de breedte van 45 ellen hebben, zij door de eigenaars op die breedte zouden moeten teruggebragt worden; ware dat zoo, dan gelooft Spr., dat niemand dat van onbillijkheid zou vrijspreken, vooral als men in aanmerking neemt dat gebrek aan toezigt van lagere en hoogere besturen, zoodanigen toestand heeft doen geboren worden. Spr. gelooft echter niet dat dit in de voordragt van Gedep. Staten is gelegen.

De algemeene beraadslagingen gesloten zijnde, is aan de orde het eerste punt der konklusie.

De heer *v. Tuyll v. Zuijlen* geeft zijne adhesie aan dit voorstel te kennen. De belangrijke beschouwingen in het rapport en in de nota van Gedep. Staten doen het hem voorkomen dat het hier vrij moeijelijk zal zijn, dadelijk een juist oordeel te vellen. Spr. gelooft dat het eenvoudigst en meest rationele ware het benoemen eener speciale komm., die, voorzien van alle stukken, de zaak zou onderzoeken en een verslag uitbrengen, dat waarschijnlijk een gemakkelijker leiddraad zal zijn dan men nu heeft.

De *Voorz.* acht het gevoelen van Gedep. Staten over dit voorstel bekend, en meent, dat hij dus volstaan kan met te herinneren, dat Gedep. Staten van meening waren, dat eene verdere herziening van het regl. onnoodig was, en de zes punten, daartoe door de komm. van rapp. aangegeven, op ééne uitzondering na die herziening niet vereischen. Gedep. Staten, zegt Spr., die dagelijks met veenderij-aangelegenheden in aanraking komen, hebben dat oordeel uitgesproken, en wat dit punt zelf betreft, hebben zij ten eerste gemeend, dat eene definitie van het woord voorlanden onnoodig was, wijl die de moeijelijkheden slechts zou vermeerderen. Het is eene technische term, en ieder weet wat er onder verstaan wordt, en wil men eene definitie maken, dan zal men slechts de gelegenheid tot kontraventie vermeerderen. Verder achten zij het niet noodig meer duidelijke voorschriften omtrent het onderhoud van die voorlanden te geven, wijl zij begrijpen, dat door de ondervinding de bestaande bepalingen genoegzaam blijken te zijn, als zij slechts worden nageleefd. Verder begrijpen Gedep. Staten, dat eene nadere regeling der traktementen niet noodig is, wijl zij sedert jaren geregeld zijn, en niet gebleken is dat eene andere regeling weer vereischt werd. Gedep Staten hebben verder tegengesproken, dat de prov. opzigter der veenderijen zou kunnen dienstbaar gesteld worden aan de veenderij-besturen; zij meenen dat de aard zijner bediening niet meebrengt, dat hij in eene aan die besturen ondergeschikte betrekking moet worden geplaatst; en Spr. meent dat niet onopgemerkt mag blijven, dat ter zake van zoodanige aanraking reeds moeijelijkheden ontstaan zijn, die, zoo er al iets in het reglement moest bepaald worden, zouden uitloopen op het stellig verbod aan den opzigter, om zich nooit met aangelegenheden van het veenderijbestuur in te laten. Van het vijfde punt zal Spr. zwijgen, daar Gedep. Staten de meening der komm. van rapporteurs daaromtrent deelen, doch van oordeel zijn, dat hetzelfde langs korteren weg kon worden verkregen. Aangaande het zesde punt kunnen Ged. St. begrijpen, dat zij wel het toezigt moeten hebben over de handelingen der veenderijbesturen, maar niet geroepen kunnen worden om in elk speciaal geval bij elk verveener te oordeelen, waar deze of gene zijn bovengrond zal moeten brengen. — Op de aangevoerde gronden besluit Spr., meenen Ged. Staten dat eene verdere herziening niet noodig is.

De heer *Huydecoper* wenscht eenige bedenkingen in het midden te brengen tegen het gevoelen van Ged. St., omtrent het verslag der komm. van rapporteurs. Ged. St., zeggen dat het niet noodig is de in het verslag aangegeven punten aan eene komm. ter nadere overweging te geven en dat slechts een derzelven aanleiding tot wijziging kan geven. Spr. erkent dat hij, schoon mede tot de komm. behoorende, niet hetzelfde gewigt aan elk dier punten hecht. Spr. wil enkele derzelve toelichten. Er is gezegd, dat er geene bepaling van voorlanden noodig is, daar een ieder weet, wat er onder verstaan wordt; maar als dat zoo algemeen bekend is, komt het hem ook zeer gemakkelijk voor, eene definitie van voorland te geven. Spr. betwijfelt echter de juistheid van die bewering en gelooft dat groot verschil van gevoelen omtrent de beteekenis van dat woord bestaat en op dien grond dringt hij ten sterkste er op aan. dat, nu er toch eene herziening plaats heeft de bedoelde bepaling in het reglement worde opgenomen. In de tweede plaats, zegt Spr., is aangevoerd, dat de verpligting tot onderhoud der voorlanden genoegzaam is geregeld, hij kan dit niet toestemmen en gelooft dat als men de eerste zinsnede van art 36 oplettend nagaat, men zal moeten erkennen dat hier slechts wordt gesproken van den toestand waarin de landen moeten gebragt worden als het veen weggebaald wordt, doch dat in deze alinea van het onderhouden van de voorlanden door de eigenaars geene sprake is. In de laatste alinea daarentegen wordt aan Gedep. Staten de bevoegdheid gegeven om wanneer door wegspoeling der voorlanden de dijken enz. gevaar loopen hierin voor rekening der konsignatiekas te doen voorzien. Maar juist omdat bij het reglement het onderhoud der voorlanden aan de eigenaars niet is opgedragen, en men dit er toch uit wil afleiden, acht Spr. het noodzakelijk dat door deze vergadering eerst worde bepaald of dit zal worden voorgeschreven of niet. Nog eene zaak die echter niet tot de zes bedoelde punten behoort, wil Spr. aanroeren, het is namelijk de vraag, in hoeverre eigenaars van veenlanden die geen verveeners zijn zouden, kunnen worden vrijgesteld van de bepalingen van het reglement, en Spr. gelooft dat ook deze aangelegenheid regeling behoeft, daar vele eigenaars van landerijen ten onregte zouden worden gedrukt door de bepalingen van een veenderijreglement dat eigenlijk niet op die landen toepasselijk is.

Wegens het ver gevorderde uur wordt de verg. alsnu geschort tot heden avond ten 7 ure.

Avondzitting van Woensdag 18 November.

Tegenwoordig zijn 23 leden; afwezig de heeren *Kien*, *v. Asch v. Wijck*, *de Louter*, *Ackersdijck*, *Hardenbroek*, *Menso*, *H. Verloren*, *Strick v. Linschoten*, *Hartjens*, *v. Veersen*, *v. d. Poll*, *de Geer*, *Voet*, *Laan*, *v. d. Poel*, *Vos* en *Schas*.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over het verslag betreffende de wijzigingen in het veenreglement en wel over het eerste punt der konklusie.

De heer *Bastert* stelt, als motie van orde voor in vereeniging met de heeren *v. Tuyll* en *Ram*, om te besluiten, dat de voorstellen van Gedep. Staten en het rapport der komm. van rapporteurs, ter zake van het vaststellen van wijzigingen in het veenregl. zal worden gesteld in handen eener Komm. van vijf leden, welke zal worden uitgenoodigd in de eerstvolgende zitting der Staten te dezer zake nadere voorstellen te doen.

De *Voorz.* meent te moeten opmerken, dat deze motie geheel overeenstemt met het voorstel reeds door de Komm. gedaan, waarvan het alleen in zooverre afwijkt, dat nu ook de diskussie over de voorstellen van Gedep. Staten zal zijn afgesneden, zoodat bij aanneming alle verder onderzoek in de verg. vervalt.

De heer *Lagerweij* zou het denkbeeld van den voorsteller zeer ondersteunen; Spr. gelooft dat het regl. tweemaal te veranderen binnen een jaar tijds nog al bezwaar heeft en aanleiding geeft tot verwikkeling ja, zoo als de Voorz. het noemde, lapwerk veroorzaakt. Spr. acht het ook op het oogenblik zeer moeijelijk een besluit te nemen; hij zou het echter wenschelijk achten dat een of meer leden van het koll. van Gedep. Staten deel dier komm. uitmaakten.

De *Voorz.* moet opmerken dat als besloten wierd eene komm. te benoemen die benoeming aan de verg. zelve zou verblijven Spr. gelooft zich op dat oogenblik te kunnen onthouden van verder zijn gevoelen of dat van Gedep. Staten mede te deelen, en meent in de zitting van heden morgen reeds genoegzaam te hebben betoogd, dat de ondervinding Gedep. Staten niet had geleerd, dat eene herziening in zoo uitgebreiden zin wenschelijk ware; Spr. zal zich daartoe bepalen.

De heer *Bastert* zegt dat wel is waar het denkbeeld der komm. van rapp. eene belangrijke onwerking van het regl. zal ten gevolge kunnen hebben, maar wijst er tevens op, dat de voorstellen van Gedep. Staten misschien minder verandering van woorden maar niet minder groote verandering in zaken betreffen.

De heer *v. Hoytema* stelt zich voor, dat bij aanneming van het voorstel het geheele regl. op losse schoeven zal staan; Spr. toch ziet niet in, waarom de komm. zich dan zal houden aan di[e] vijf of zes punten; als het noodzakelijk voor komt meer te veranderen, zal zij dat doen. Sp[r.] neemt nu eens aan, dat die vijf leden een an[der] denkbeeld omtrent het algemeen begrip van een veenderijregl. aankleven, dan zullen zij geheel nieuwe stellingen er inbrengen. Gedep. Staten zijn uitgegaan van het denkbeeld dat de bepalingen te zwak waren en versterkt dienden te worden dat is, zegt Spr., in de afd. besproken en weet men nu niet of de punten door Gedep. Staten voorgesteld, moeten worden aangenomen, dan zou men e[r] zich over kunnen verstaan, door de zaak nog e[en] paar dagen uit te stellen. En wat nu betreft de z[es] andere punten door de komm. aangegeven, hebb[en] Gedep. Staten gemeend, dat slechts één daarvan [in] aanmerking komt, en om die nu allen zoo in algemeene bewoordingen aan eene komm. te verzende[n] acht Spr. hoogst gevaarlijk, terwijl hij meent dat h[et] aanleiding kan geven tot het inbrengen van e[en] koncept waardoor het geheele reglement overho[op] geworpen wordt. Spr. heeft nog iets aan te voere[n] in haar verslag zegt de komm. als een punt [van] nader onderzoek, in overweging te moeten gev[en] in hoe verre eigenaars van perceelen die g[een] verveeners zijn, kunnen onderworpen worden a[an] de werking van sommige bepalingen, die m[e]t uitsluitend op verveeners van toepassing zij[n] de vraag nu zegt Spr. zou zijn in hoe verre eigenaren er aan onderworpen zijn of kunnen w[or]den, maar die vraag is *in abstracto* opgevat en explikatie en uitvoering wordt er niet van aange[we]zen. Spr. gelooft, dat het voor de komm. eene moeijelijke taak zal zijn die haar nu zou wor[den] opgedragen; het verslag der afd. kan haar niet m[e]t tot leiddraad strekken, want de voordragt van Ged[ep.] Staten is door de komm. van rapp. bestreden. Sp[r.] voornaamste bezwaar is ook, dat, zonder indik[atie] van leemten in het veenderijregl., dat ook eerst [na] lange diskussien is aangenomen gelijk het nu is, [de] verg. niet bevoegd is aan de komm. zooveel ru[imte] te geven, dat zij leemten zal scheppen en daar[na] nieuwe voordragten doen.

De heer *Broers* ziet ook de noodzakelijkheid in om eene komm. te benoemen, vooral als dit [ten] gevolge zou kunnen hebben, dat het geheele regl. [op] losse schoenen zou staan. Ook Spr. is het niet [ge]bleken, dat dit regl. niet gunstig werkte, integ[en]deel, nergens klaagt men over de werking. [Spr.] wil niet zeggen, dat er niet hier en daar gebr[eken] zijn voorgekomen, maar die zullen in ieder [regl.] gevonden worden, doch lettende op de zorg, aan [het] regl. besteed, en op den uitslag gedurende vijf ja[ren] dan gelooft hij, dat men een regl. heeft, da[t in] vele opzigten goed en deugdelijk is, en daarom [zal] hij zijn tegen de motie, die ten gevolge zou kun[nen] hebben dat het geheele regl. op losse schroeven sta[at].

(*Vervolg hierna.*)

Snelpersdruk van L. E. BÖSCH EN ZOON.